

HET WOORD VAN DE WEEK

ORGAAN VAN HET HUMANISTISCH VERBOND

21e jaargang nr. 42 13 oktober 1968

administratie
postbus 114, Utrecht
tel. 030-24641
postgiro 58 t.n.v. Woord van de Week

abonnementsprijs voor Nederland, andere
E.E.G.-landen, Suriname, Curaçao en de
Antillen f 7,50 per jaar
Overige landen f 12,50 per jaar
losse nummers f 0,50
verschijnt wekelijks

Rechtervoet in bedwang!

Staat u mij toe dat ik even bij u aankom met een nogal beladen begrip: de vereenzaming. Moederziel-alleen kan men zijn — temidden van duizenden. Ontzaglijk eenzaam, terwijl er drommen voor u uit en achter u aan stappen. Dat kán... Wie het ooit heeft beleefd, heeft gelijktijdig ervaren hoezeer wij mensen elkaar nodig hebben. Is dat zo? Hébben wij elkaar nodig? Waarom dan en in hoeverre? Vraagjes, die heel wat rimpels in heel wat voorhoofden trekken. Maar dan menen we plotseling het antwoord te weten. Welzeker, zeggen we opgelucht, natúúrlijk hebben mensen mensen nodig. Wie kan er zonder bakker, kruidenier, slager, melk- en groenteman? Waar blijven we zonder P.T.T., zonder elektriciteits- en gasbedrijven, zonder textiel- en schoenhandel? Waar zouden onze bejaarden zijn, als zij geen hulp ontvingen van familie, burens en kennissen?

En verder? Tja — verder zouden we eigenlijk niet goed weten wie wie nodig heeft. Want kijk, we hebben allemaal zo onze eigen bedoening: onze zaak, onze baan, gezin, huis. We zijn min of meer „gesetteld” en dat is ons maar niet komen aanwaaien!

Meestal staan we er niet zo bij stil. Maar wat moet een mens er al niet voor dóen, wil hij het zover brengen en nog een stapje verder: realiseer u eens, wat moet hij er allemaal voor blijven doen, wil hij het zo houden. Men moet voortdurend op pad om niet voor goed uit de running te raken en ja... dan houdt men door alle besognes nog maar bitter weinig tijd over. Geen tijd dus. Maar ook geen gevoel, geen oog, geen oor voor elkander. En — maar weinig hart voor anderen. Gaan we nu preken? O nee, allerminst!

Wél zouden we er graag eens op willen wijzen, dat dit, zo ongemerkt tot een ware doodoener geworden „Geen tijd!” ons mensen vaak meer verlies dan winst oplevert. Geen tijd om ook de

ander eens binnen onze gezichtskring te halen. Het is al even on-waar als de bewering, dat het „hemd nu eenmaal nader is dan de rok”.

Mogen wij aan de hand van een voorbeeld proberen aan te tonen hoe gevaarlijk-ver het kan voeren, dat uitsluitend en onophoudelijk op onszelf ingesteld-zijn?

Wij kiezen daartoe een aan de actualiteit ontleend voorbeeld.

En dan ziet u ons — kom, we zijn toch mensen van deze tijd, nietwaar? — per auto door nauwe straten en langs brede wegen snellen. Welzeker, snellen.

Want nogmaals: we hebben gewoon geen tijd te verliezen. U begrijpt dan ook, dat er ópgeschoten moet worden. Dat wordt weer jachten, jagen, jakkeren. Niet dat we ons dit al bij het instappen voornemen, maar ach — 't gaat bijna vanzelf. Ten slotte houdt men geen auto voor de sukkeldraf en niet voor niets heet het verkeer, zelfs in officiële berichten, snelverkeer.

Vandaar dan ook, dat we ons zo mateloos kunnen ergeren als we onderweg oponthoud ondervinden. „Zitter natuurlijk weer een te stuntelen!”, roepen we geprikkeld uit. En een andere automobilist weet ons mee te delen: „Dat komt omdat tegenwoordig maar iederéén achter een stuur kruipt!”

Nauwelijks vertoont de opstopping ergens een gaatje, of we stuiven er op af. Met brullende motor, bonkend hart en alweer helemaal ingesteld op een volgend obstakel. „Want daarvan wemelt het hier”, voegen we er misnoeid aan toe...

Vergeeten we intussen niet iets? Zien we niet finaal over het hoofd, dat ook wij eens onervaren rijders waren? Nerveuze spiedertjes, met trillende voeten bij de pedalen en klamme handen om het stuur. On-ge-loof-lijk voor wie ons vandaag met die wagen ziet jongleren, maar niettemin een feit: drie, acht of twaalf jaar geleden

een radio-uitzending van zondag 13 oktober 1968

Kalender 1969

De kalender 1969 van het
Humanistisch Verbond,
nu in geheel vernieuwde
uitvoering, is verschenen.

De prijs is

f 4.65

Uw bestelling zien wij gaarne tegemoet door
storting of overschrijving van f 4,65 op post-
rekening 304960 t.n.v. het Humanistisch Ver-
bond, Utrecht.

In de omschrijving: Kalender 1969.

waren ook wij geringe verkeers-adspirantjes. Compleet met alle onzekerheden en onbereken-
baarheden, die we nú een ander zo bijzonder
kwalijk nemen. „Jawel”, zegt iemand, „maar zo-
veel jaar geleden was het verkeer zoveel rusti-
ger. 't Is gewoon onverantwoordelijk om nu nog,
met zo weinig routine, de weg op te gaan”.

Maar — als wij vragen mogen — is het dan niét
onverantwoordelijk als wij (volleerde (!) rijders)
zo'n beginnening opjuttten? Als we hem, kwaad-
aardig toeterend, nu eens links en dan weer
rechts passerend, giftige blikken of onheuse op-
merkingen toewerpen? „Jij hebt je rijbewijs ze-
ker bij de huishoudzeep cadeau gekregen”,
hoorden wij eens een jongeman bij een mede-
automobilist informeren. Zonder een eventueel
antwoord af te wachten, schoot de jongen als een
door hagel bedreigd hert weg. Vijf minuten later
zagen we hem ergens op een terras in de zon
zitten.

Want ook dat is zo opmerkelijk. Dat die heilige
overtuiging van ons, dat we geen tijd te verliezen
hebben, over het algemeen geen wiel heeft om
op te rijden. Wie wérkelijk eens in tijdnood raakt
(en heus, dat gebeurt niet elke dag) moet, juist
omdat het zo druk is bij de weg, voorzichtig zijn.
Alleen voorzichtigheid biedt hem nl. de kans zijn
doel te bereiken. Hard rijden opent een heel
ander verschiets: de mogelijkheid van een zieken-
huisbed. En eenmaal daarop uitgestrekt, gaat
men nog maar héél langzaam vooruit. Dit in te-
genstelling tot een verstandig gebruik van z'n
auto. De verkeersbeginnelingen brandmerken
we als onverantwoordelijk, maar is dan òns haar-
scherp rijden (en snijden) eenvoudig gedekt door
het zelf-opgeplakte etiket „jarenlange ervaring”?
Of, anders geformuleerd, is onze rij-routine een
garantie, een waarborg, dat we noch anderen
noch onszelf lichamelijke en geestelijke schade
toebrengen? O, het zou een stuk beter gaan — in
en buiten de auto — als we eens wat meer om el-

kander zouden (willen) denken. 't Zou het aantal
hartaandoeningen opvallend doen verminderen.
't Zou ons hele levenspatroon, de sfeer in gezin
en op het werk volledig ten goede komen als we
elkaar wat zouden (willen) ontzien. Mensen dan
toch — we zijn toch ménsen? Nou dan! Kom,
laten we elkaar toch een redelijke kans geven.
In en buiten het verkeer. Tijdens en na de werk-
dag. Hier en heden. Overal en altijd.

Wij stonden er bij, toen een boer zijn kippen
voerde. Een stuk of veertig waren 't er en graan
in overvloed. Ineens lachte onze gastheer breed
en sprak: „'k Mout aaltied denk'n: 't benn' precies
mens'n!” „Hoe bedoelt u dat?”, wilden wij weten.
Waarop het antwoord kwam: „Nou jao, 'k wil
moar zegg'n — dei gunn' mekaor óók 't licht ien
oog'n nait!” „Een grimmige vergelijking”, zegt u
verontwaardigd. Dat wel, ja. Maar of zij nu voor
de volle 100 % misplaatst is... Het mag dan min-
der fijn zijn, de mens aan de kip te meten of om-
gekeerd: iets in het menselijk gedrag moet er toch
wel zijn, dat tot zulk een bittere vergelijking aan-
leiding geeft. En dat is, naar wij menen, maar een
in-droevige zaak. Allícht kan het anders. Als
mensen zich een beetje meer zouden bezinnen op
het simpele feit van hun mens-zijn, dan zou dat
al een aanzienlijke winst betekenen. Gemeen-
schappelijke zowel als persoonlijke winst. Is het
dan zo'n bovenmenselijke opgave om mens-
onder-de-mensen te zijn? „Misschien niet op
zondagmorgen, maar voor de rest valt het alleen
maar tegen”, aldus iemand's antwoord op die
vraag. Ja en tòch zullen we er de schouders onder
moeten plaatsen. Tòch moeten we... maar waar-
om er meer aan toe te voegen? Wat heeft het voor
zin, dat voortdurend wijzen naar de sinds lang
bekende weg? We weten het immers wel? Of
we nu al dan niet in fraaie automobielen rond-
razen: elk van ons weet nauwkeurig wat en hoe
hij het moet doen. Zoals hij ook precies weet wat
hij moet laten.

Het meest schamele excuus mochten wij onlangs
uit de mond van een verkeerszondaar opteke-
nen. Hij was net meerderjarig, bezat een niet
weg te cijferen wagen (vol technische vindingen)
en een ontembare zucht naar steeds hogere snel-
heden. Die laatste had hem dan ook een dagvaar-
ding bezorgd.

„Men heeft uw snelheid op tegen de tachtig kilo-
meter geschat en dát binnen de bebouwde kom”,
sprak de rechter, „had u werkelijk zo'n haast?”
Het antwoord was even korzellig als onthullend:
„'Kad helemáál geen haast, maar kou nou een-
maal niet van kruipen. Kenner niks an doen —
tis gewoon de aard van 't beessie!”

Daarmee moest de magistraat het dan maar
doen... Zeker, elk beessie heeft z'n eigen aard.
Daar hebt u bijvoorbeeld Fritsje; zeven jaar oud,
maar nu al als een leeuw over de speelgoedkast
wakend. Laat niemand een pink naar zijn hijs-
kraan, verfdoo's of postzegelalbum uitsteken!
Verder is hij een verrukkelijk kind. Maar ja...

hij weet 'r maar niet in te slagen dat bij hem ingebouwde hebbertje te onderdrukken. Zoals algemeen bekend is, worden zulke Fritsjes snel hele Fritsen en het is duidelijk, dat zij zich, zo tegen die tijd in een auto zittend, óók in het verkeer heel nadrukkelijk zullen weren.

Keren wij nog even terug tot die landbouwer met z'n kwaai kippen en z'n verschrikkelijk denkbeeld van mensen-onder-elkaar, die elkan- der het licht in de ogen, een plek in de zon, een meter straatweg en/of simpelweg een parkeer- plaatske betwisten.

En dan moeten we daarbij bedenken, dat wij ons zontje van tien geducht onder handen zouden nemen als hij zijn zusje van de autopod zou heb- ben gesleurd. Wie weet? Misschien moesten we langzamerhand eens proberen een andere me- thode toe te passen... Als we bijvoorbeeld de man in zijn „bromvlieg” en de juffrouw in haar mini-auto nu eens een keer de gelegenheid gaven om in te voegen. Als we eens toonden, dat wij onze wagen beheersen (en dat níét het omge- keerde het geval is), ook zónder bij herhaling op de rem te gaan staan.

Kortom — laat ons wat geduld trachten op te brengen voor zowel beginnelingen als... voet- gangers.

Voor eerstgenoemden omdat ook wij niet in één maand zijn geworden tot de beroemde coureur, die we ons van tijd tot tijd voelen. En voor de voetgangers omdat ook wij toch uit hun gelede- ren stammen en... omdat het van verdacht wei- nig (rij)stijl getuigt hen te beschouwen als een soort „overstekend wild”, dat nu en dan in pa- nische schrik voor die haast-uitbarsting van u en mij tracht het vege lijf te redden.

O ja, gelukkig zijn ze er nog wel. Mensen in auto's, die nog om elkaar, die nog om een ander denken.

Zonder hen zou het jaar-totaal van de zeer ern- stige verkeersongevallen ongetwijfeld nog véél groter zijn dan het nu al is.

Mensen, die, alhoewel zij evenmin van „kruipen” houden, desondanks het hoofd koel en de voet in bedwang houden.

Mensen eindelijk, die er álles op zetten om de aard van het „beessie” krachtig onder de duim, of althans onder controle te houden. Laat nie- mand menen, dat dit tot de onmogelijkheden be- hoort. Het is talloze malen bewezen, dat men op het stuk van beheersing tot bepaald grote dingen

in staat is! En zou dan zo'n gaspedaal bij machte zijn ons te knechten? Zou zo'n vier- of zescylin- derding dan zo'n onberekenbare macht over ons kunnen uitoefenen, dat we, eenmaal binnen de vier wandjes zittend, aan niets meer kunnen denken dan uitsluitend aan de vraag „Wat kun- nen we er uit halen?” Wij hebben onder onze kennissen iemand, die onder het rijden zo af en toe z'n rechtervoet pleegt toe te spreken. „Rustig, rustig, jij daar beneden!”, roept hij dan bezwe- rend. U hebt volkomen gelijk: het is een wonder- lijk aanwensel; het dóet de medepassagier wel heel vreemd aan. Goede wil in de richting van pedaal- en zelfbeheersing. Want weet u wel, dat er zo ongemerkt heel wat níét te bedwingen voeten zijn? Voeten van automobilisten. Ronduit gezegd: gevaarlijke voeten, die al menigeeen — hun bezitters inbegrepen — aanzienlijke schade en onnodig leed hebben berokkend.

Terug naar ons uitgangspunt. Met of zonder overbevolking, maar we zullen rekening met elkaar moeten houden en zo niet — de rekening zal ons gepresenteerd worden. Dat is geen be- dreiging, dat is het enige vooruitzicht. En dat an- dere uiterste? Alleen in een grote stad. Alleen, temidden van vele duizenden. Dat zou kunnen wijzen op een ontstellende vereenzaming, op een oeverloze leegheid. Maar het kan óók iets heel anders betekenen. Het kan ook beduiden een uitsluitend en alleen op zichzelf betrokken-zijn. Een zó zelfzuchtig op het eigen bestaan ingesteld- zijn, dat men op den duur verstrikt raakt in de waan, dat men „alléén op de wereld” is. Dat men begint te lijden aan de misvatting, dat alles en allen aan één mens ondergeschikt zouden zijn. Een levensgrote dwaling, waarvan vooral op onze verkeerswegen de wel bloedige gevolgen te zien zijn en helaas nog niet eens alleen dáár.

Intussen weet de klok van geen inzinking, even- min als de auto- en andere technieken. Dagelijks zijn het er meer, die een rijbewijs wisten te be- machtigen, waardoor er ook dagelijks meer wa- gens op de wegen verschijnen. Maar ook geheel afgezien van alle hedendaagse verkeersperikelen — wat dunkt, is het niet de hóógste tijd om onze schouders te zetten onder de taak waarvan we u mochten spreken?

Mens te zijn, méér mens te zijn onder de mensen. Ieder voor zich, zeer particulier. En een elk in eigen omgeving.

Chr. Hennekes

Humanistische Correspondentiekering voor huwelijkscontacten opgericht door het Humanistisch Verbond, verleent bemiddeling bij het leggen van contacten tussen personen, die een huwe- lijkspartner zoeken.

Inlichtingen postbus 210, Utrecht. Gaarne 40 ct aan postzegels insluiten.

(adv.)

De jongeren en het humanisme

Het is een steeds terugkerende opmerking, dat het Humanistisch Verbond geen of onvoldoende aandacht heeft voor de jongeren of omgekeerd, dat de jongeren geen belangstelling hebben voor de moderne levensbeschouwing, die het Humanistisch Verbond voorstaat. Wij menen daarom goed te doen aandacht te schenken aan een rondschrijven van het Humanistisch Jongeren Centrum, dat ons onlangs bereikte. Daaraan ontleen wij:

„Door de gunstige resultaten van het eerste vormingskurseksperiment, wat gehouden werd van maart tot juni 1968 in Utrecht, heeft het bestuur van het Humanistisch Jongeren Centrum i.o. besloten een tweede cursus op te zetten. In januari 1969 start deze, ditmaal in Zwolle, om het de jonge humanisten in oost en noord wat makkelijker te maken er aan deel te nemen.

De vormingscursus is bedoeld om jongeren, die zich al sterk interesseren voor humanisme, de gelegenheid te geven een duidelijk inzicht te krijgen in hun eigen humanisme; zodoende verwerven ze genoeg zelfvertrouwen om zich als humanist te presenteren en, zonodig, hun humanistisch standpunt te verdedigen; daarnaast wordt hun duidelijk hoe een groep in het algemeen in elkaar zit en hoe zij een humanistische jongerengroep kunnen vormen, leiden en in stand houden.

De THEMA'S die in deze cursus aan de orde komen zijn:

- 1 methoden van overdracht
(in woord, geschrift en daad het humanisme duidelijk maken; persoonlijk en als groep)
- 2 een modern mensbeeld
- 3 andere levensbeschouwelijke stromingen
- 4 groepsbelevens
(opbouw, doel en resultaten van een humanistische jongeren groep; de sfeer in een groep, irrationele factoren)
- 5 taboe - provokatie - tolerantie
(bewust worden van taboes, hun nut en on-

nut, taboes in verschillende soorten van samenleving; de waarde van provokatie; tolerantie en leefbaarheid)

- 6 de organisatie van het Humanistisch Verbond en het humanistisch jongeren werk, ook internationaal.

De DATA van de kus:

het weekend van 11 en 12 januari, de zaterdagen 25 januari, 8 en 22 februari, 8 maart en het weekend van 22 en 23 maart.

De kosten zullen $\pm$ f 25,— bedragen. Het Humanistisch Jongeren Centrum zal, zonodig, de gemeenschap waaruit de deelnemer komt, vragen om die kosten te vergoeden.

In Zwolle wordt naar kosteloze overnachtingsmogelijkheden gezocht voor de twee weekends.

Over het definitieve programma en de plaats worden nog mededelingen gedaan. Aanmeldingen kunnen worden gezonden aan het Humanistisch Jongeren Centrum, postbus 2332, Utrecht, tel. (030) 2 46 41.

Wij menen, dat het bovenstaande weinig commentaar behoeft. Wel willen wij onze lezers vragen om hieraan aandacht te schenken en actieve medewerking te verlenen. Dit kan door aan deze vormingscursus bekendheid te geven aan de 15-25-jarigen, die u in uw omgeving kent.

Redactie

mededeling

Onze abonnees zullen het voorlopig moeten doen zonder het cursiefje op pagina 4.

De oorzaak daarvan is, dat de auteur, de heer H. van Hulst, door een, gelukkig niet zo ernstige, hartaanval is getroffen.

Dit neemt niet weg, dat hij voorlopig voor $\pm$ 6 weken in een ziekenhuis verblijft en daarna nog een tijd thuis zal moeten worden verpleegd.

Wij wensen hem, en zijn overtuigd mede namens u, een spoedig en algeheel herstel toe.

De redactie

Van week tot week

Radio (Hilv. II)

Zondag 20 oktober 9.45—10.00 uur: Dick Zaal: Het einde van een roman.

Zondag 27 oktober 9.45—10.00 uur: Pien Hienekamp: Een typisch vrouwenprobleem.

Zondag 3 november 9.45—10.00 uur: J. P. van Praag: vervolg op lezing van 29 september.

Zondag 10 november 9.45—10.00 uur: M. G. Rood: titel nog niet bekend.

Zondag 17 november 9.45—10.00 uur: H. Bongers: titel nog niet bekend.